

Odkrita zapuščina Ivana Milavca

Pričujoči prispevek je posvečen Ivanu Milavcu in odkritju njegove zapuščine. Omenjeno odkritje predstavlja enega večjih mejnikov v slovenski organologiji in razumevanju dogajanja v preteklosti, hkrati pa nam omogoča, da določene informacije potrdimo oziroma ovržemo. Ob tem razumljivo odpira tudi mnoga nova vprašanja.

V naslednjem letu praznujemo 150-letnico rojstva Ivana Milavca. Ob tem si želimo, da nam v sodelovanju z inštitucijami in društvi uspe organizirati simpozij in razstavo ter druge spremljevalne dogodke, ki si jih pomemben jubilej zasluži. Odkritje njegove zapuščine je tako dober uvod in motivacija za nova spoznanja in povezovanja.

Objave v medijih so navedle Nevenko Škrli, potomko Ivana Milavca, da je 16. aprila 2023 avtorju tega prispevka predala Milavčevo celotno zapuščino, ki razsvetljuje marsikaj. Zapuščina obsega še ohranjene rokopise, zvezek s popisom njegovih orgel, osebne beležke, spričevala, pisma, družinske fotografije, osebno pesmarico z najljubšimi skladbami, literaturo o harmoniju itd. V tej zapuščini je npr. tudi fascinanten podatek, da se je pri Milavcu učil oz. delal Ivan Naraks, pri katerem je delal tudi Josip Valiček. Orglarji so se med seboj torej poznali, tudi sodelovali. Zapuščina je že v celoti skenirana, Jurij Dobravec pa jo trenutno katalogizira.

Še posebej bi rad izpostavil vsebino notnega zvezka z rokopisom priredb narodnih in umetnih

Ivan Milavec z družino (na fotografiji ni njegovih prvih dveh sinov, starih 6 in 9 let, ki sta istega leta umrla zaradi davice).

pesmi za štiriglasni moški zbor. Avtorji so navedeni, kjer so zapisani: *Rožica*, *Ločitev*, *Lahko noč* (Mašek), *Zvezda* (Ipavec), *Prošnja*, *Sporočilo* (Tovačovsky), *Pred slovesom*, *Lahko noč* (Hajdrih), *Slovo* (Kocjančič), *Ljubezen in pomlad* (Medved), *Gorska cvetica* (Fajgelj), *Pod oknom* (Hajdrih), *Ko brez miru*, *Slavjanska*, *Jadransko morje*, *Novinci*, *Oj Banovci*, *Naprej!*, *Telovadski zbor* (Suchs?), *Danes tukaj, jutri tam* (Kocjančič), *V naravi*, *Na ples*, *Mazurka*, *Stopej*, *Lipa*, *Večerna*. Zapuščina obsega tudi naslednje pomembnejše tiskovine: *Orgelbaumeister* (Orglarski mojster, 1773), *Die Kunst des Orgelbaues* (Umetnost orglarstva, 1779), *Die Reform des modernen Druckwind-Harmoniums* (Reforma sodobnega harmonija, 1908), *Katalog harmonijev in klavirjev* (ok. 1890), *Harmonium-Schule* (Šola za harmonij, 1904). V zapuščini so bili tudi računi Milavčevih naročil materiala oz. piščali, npr. Aug. Laukhuff, 17. 10. 1914, ter Meisinger & Sohn, 12. 2. 1915.

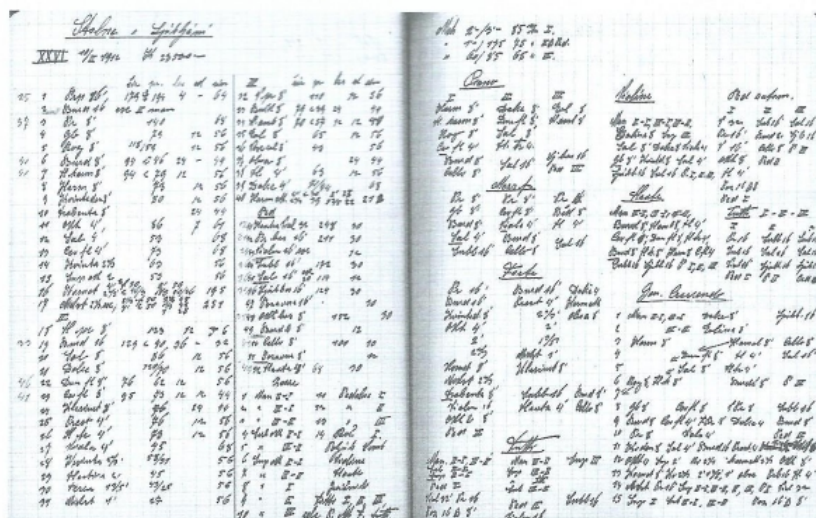
Odkritje je pomembno tudi za Milavčeve največje orgle v ljubljanski stolnici (1911, op. 26). V maju 2021 so se ponovno obudili pogovori o njihovi obnovi. Z danimi informacijami imamo tako dokončno celotno podobo orgel. Projekt obnove stolnih orgel bo dolga pot odkrivanja pomena lastne orgelske kulture, saj so orgle tako rekoč nedotaknjen zvočno-tehnični biser slovenske pozne romantike, pomemben tudi za širšo evropsko javnost.

Milavčeva zapuščina je večplastno odkritje. Ob vsem tem bo potrebno na novo napisati Milavčev življenjepis. Sedaj poznamo tudi vzrok njegove nenadne smrti ter s tem povezano do-

Družinska hiša in orglarska delavnica Ivana Milavca na naslovu Linhartova 14 v Ljubljani

Rokopis dispozicije orgel v ljubljanski stolnici (1911, op. 26)

gajanje. Žalostno je tudi spoznanje, da se je po njegovi smrti družina iz dneva v dan borila za preživetje.

Kulturna dediščina predstavlja zgodovino določenega naroda, neprecenljivo zapuščino rodovom in bogat vir informacij o naših prednikih. Del tega je nedvomno tudi zapuščina Ivana Milavca. Poleg njegovih orgel nam je tako omogočen delen vpogled v njegovo zasebno življenje, ki nam je bilo do sedaj neznano. S tem bomo lahko bolje razumeli odločitve ter razmišljanja preteklega časa.

V *Cerkvenem glasbeniku* je Franc Kimovec ob smrti Ivana Milavca zapisal naslednje: [Za] sklep pa

najlepše, kar o Milavcu vem: mož poštenjak je bil, veren sin slovenske korenine. Sv. zakramente je večkrat prejemal, s skupnim sv. rožnim vencem se je vsak večer poslovil od svoje družine. Zato po pravici upamo, da mu je sv. Cecilija spletla vekoviti venec, da je prejel plačilo za svoj trud in delo: zvest služabnik (CG 1915-7/8, str. 89).

Zahvala ob odkritju Milavčeve zapuščine gre še posebej Nevenki Škrli, ki je predala ohranjeno dokumentacijo in pomaga pri urejevanju le-te. Na tem mestu bi se rad zahvalil tudi Tomažu Sevšku ter Juriju Dobravcu za pomoč

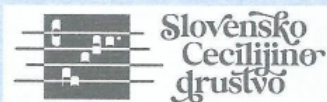
in nasvete ter za obsežno katalogizacijo zapuščine. Na koncu pa se zahvaljujem tudi za vsa sporočila in telefonske klice, ki so bili v veliko pomoč pri raziskovanju naše skupne dediščine. Dobri medsebojni odnosi, razumevanje in podpora drug drugemu so temeljni gradniki naše kulture in s tem boljšega jutri. Tako bomo skupaj s pogledom v preteklost našli svojo pot v prihodnost.

Vse, ki imate morda kakšno informacijo o slovenski orgelski kulturni dediščini, prosim, da svoje podatke posredujete po elektronski pošti na naslov info@organistica.si. ■

SLOVENSKO ORGELSKO DRUŠTVO
21. slovenski orgelski cikelus

- 2. koncert
Luka Posavec, orgle
Sobota, 2. septembra 2023, ob 19.30
Crngrob, cerkev Marijinega oznanjenja
- 3. koncert
Tomaž Sevšek Šramel, orgle
Petek, 8. septembra 2023, ob 20.00
Velesovo (Adergas), cerkev Marijinega oznanjenja
- 4. koncert
Loise Gerdil, trobenta
Neža Ulaga, orgle
Petek, 28. septembra 2023, ob 19.30
Maribor, stolna cerkev sv. Janeza Krstnika
- 5. koncert
Baptiste-Florian Marle-Ouvrard, orgle
Torek, 17. oktobra 2023, ob 19.30
Ljubljana, Slovenska filharmonija

Dan slovenskih cerkvenih
glasbenikov 2023

Sobota, 18. 11. 2023, Vojnik pri Celju
PROGRAM

Delo z otroškimi in mladinskimi zbori, repertoar za otroške in mladinske zборе. Prihodnost sakralnega zborovskega petja, individualne delavnice orgelske igre in pevske tehnike, odprta vaja mešanega zbora, koncert.

Prispevke za objavo v prihodnji številki *Cerkvenega glasbenika* nam lahko pošljete do vključno petka, **1. septembra 2023**, na naslov: cg@druzina.si ali **Založba Družina – Cerkveni glasbenik, p. p. 95, 1001 Ljubljana**. Veseli bomo vaših poročil, pobud, razmišljanj in pripomb!